

Akwụkwọ Joel na Ụka Seventh-day Adventist nke Laodisia — Nọmba Iri na ise

Jeff Pippenger

2025-12-21

Nọmba Iri na Ise

Ana m ekwusi ike na ọ dị mkpa ighọta njikọ dị n'etiti akara nke ọgbọ anọ na ozi mmiri ozuzo ikpeazu ka e nwee olileanya kachasi mma nke imata mkpa amaokwu anọ mbụ nke Joel isi nke mbụ. Joel na-abụ abụ ubi-vain, ma nkeji mbụ nke abụ ya bụ njikọ amụma nke ọgbugba ndụ ahụ na ọgbọ anọ.

Ọ siri Abram, Mara n'ezie na mkpuru gi ga-abụ ọbia n'ala na-abughị nke ha, ha ga-ejere ndị bi na ya ozi; ndị ahụ ga-emegbukwa ha afo anọ nari; Ma mba ahụ kwa, nke ha ga-ejere ozi, aga m ekpe ya ikpe; emesia ha ga-apụ na nnukwu akunuba. Ma gi onwe gi ga-agakwuru nna gi ha n'udo; a ga-eli gi na ezi agadi. Ma n'ogbo nke anọ ha ga-aloghachi ozọ ebe a: n'ihina na ajo omume nke ndi Amora erubeghi oke. Jenesis 15:13–16.

Akụkụ Akwụkwọ Nso a bụ amụma e mezuru site ná ndụ Mozi. Mgbe akwụkwọ Joel malitere abụ nke ubi-vain site n'itu aka ná ọgbọ anọ nke mbibi na-abawanye ụba, ọ na-eme ka akwụkwọ Joel kwekọọ n'ogbo amụma nke anọ na nke ikpeazu. Ọgbọ ahụ bụ “ogbo a horo” nke Pita, ndi a kporo si n'ochichiri puta banye n'“ihè Ya di ebube.” A na-eme ka e nwee odiche n'etiti ha na ndi ibe ha n'ogbo, ndi a na-anochi anya di ka ọgbọ ajuala. Ọgbọ ahụ nke anọ na nke ikpeazu ka a na-anochi anya site n'aka Jon, onye bụ ihe nnochianya nke nari puku na iri anọ na anọ, ndi “a kporo, ma hokwa, ma burukwa ndi kwesiri ntukwasị obi.”

A kporo ha na 9/11, hoputara ha n'oku etiti abali, ha wee buru ndi kwesiri ntukwasị obi n'oge nsogbu iwu Sonde, dika ndi Livai siri buru ndi kwesiri ntukwasị obi n'ime nnupuisi nwa-ehi olaedo nke Eron na Jeroboam. Mkpuruobi ndi a na-eme ka ha di ocha dika olaocha n'ime Malakai isi nke ato, bu ndi Livai a hoputara n'oge ozi nke Oku Etiti Abali, n'ihina na a na-emecha ika akara ahụ site n'iwusa Mmuo Nso, ya na ya kwa.

N'isiokwu gara aga anyi weputara ahiri sitere n'akuko banyere Mosis, onye Nwanyi White kowara di ka alfa nke amuma Akwukwo Nso, onye n'uzo amuma jikotara ya na Kraist dika omega nke amuma Akwukwo Nso. Mosis bu nkume ntala, Kraist bukwa nkume isi nkuku. Ha abuo bu ihe nnochianya nke nzoputa puo n'ime mmehie, di ka e gosiri ya n'nzoputa ahụ e si n'Ijpt nweta site n'aka Mosis. Ma ngosiputa niile nke ike Chineke nke mere site n'aka Mosis, kariri akari nke ukwu, mgbe Kraist kwadoro ọgbugba ndu ahụ na otutu mmadu maka otu izu. Mosis bu alfa, Kraist bukwa omega, omega bukwa nomba “22” ebe alfa bu nomba “1.”

Mgbe anyi na-ekwu banyere Mosis, anyi na-ahụ na nnaputa nke juputara n'ihe-ama amuma ya ka edobere n'ime mmiri. Nnaputa ya site na mmiri Nail mgbe a muru ya, bu ihe oyiya nke Noa n'ime ugbo. Baptizim ahụ n'Oké Osimiri Uhie kwekoro na Noa na mmadu asato ahụ no n'ime ugbo ahụ, nke n'aka nke ya kwekoro na baptizim Joshua n'Osimiri Jodan, nke Kraist mechara megharia n'otu

ebe ahụ kpomkwem. Ihe-àmà Mosis na-amalite site na nnapụta n'Osimiri Nail ma kwusị n'akụku osimiri Jōdan. Baptizim Kraịst bụ mmanụ-nso e tere Ya iji gbaa àmà ruo afọ atọ na okara, nke duru ruo n'ọnwụ Ya, nke e gosiputara na mbido site na baptizim Ya. N'mbilite n'ọnwụ Ya, e nwere naanị ntakiri mkpọda ole na ole ruo mgbe mgbaputa zuru ezu biara na Pentikost.

Nkwa nkwa Chineke kwere mmadụ malitere na Noa, e mezu kwara nkwa ogbugba ndụ Ya nye otu ndị a hooro site n'aka Abraham site n'aka Moses. Moses, alfa, bụ onyinyo Jisọs, omega, onye ga-abia mekwaa ka ogbugba ndụ ahụ guzosie ike n'etiti "otutu," o bughị naanị otu ndị a hooro. Dị ka onyinyo Kraịst, omumụ Moses kwekorọ na ogbugba ndụ e nyere Noa, nke egwurugwu bụ ihe iriba ama ya nye mmadụ nile. Moses na-ekwekọkwa na ogbugba ndụ e nyere otu ndị a hooro, nke ibi úgwù bụ ihe iriba ama ya nye ndị a hooro. Orụ ogbugba ndụ Moses bụ n'etiti "otutu," o bughị nanị otu ndị a hooro. O buru na nke ahụ abughị eziokwu, a gaghị na-ata ha ahụ mgbe niile site n'igwè mmadụ agwakotara agwakota.

N'etiti "mmiri nzoputa" dị iche iche nile a na-anochi anya ha n'ime ndụ Mozis dum, baptizim ahụ e mere na Bethabara n'Osimiri Jōdan jikotara mmalite akukọ ogbugba-ndụ nke Izrel oge ochie n'Ala Nkwa na njedebe nke akukọ ya, n'ime izu ahụ Kraịst kwadoro ogbugba-ndụ ahụ nye otutu mmadụ. Baptizim Kraịst kwekorọ na baptizim Izrel oge ochie, ma akukọ abuo ahụ na-ekwu banyere mbilite n'ọnwụ Ya mgbe O kuru obere mkpuru mmiri ozuzo ole na ole, tupu nnukwu ezo mmiri nke Pentikost ubochi iri ise ka e mesiri. A na-egosiputa ahiri alfa na omega dum, n'uzo sitere n'aka Mozis ruo n'aka Kraịst, n'ime mmiri nzoputa.

"N'ikuziri ndi a na-eso uzo Ya, Jisos gosiri idi mkpa nke Agba Ochie dika amà nye ozi Ya. Otutu ndi na-ekwu na ha bu Ndi Kraist ugbo a na-aju Agba Ochie, na-ekwu na o dikwaghị uru o bula. Ma nke a abughị ozizi Kraist. O weere ya di oke onu ahia nke na n'otu oge O siri, 'O buru na ha anaghị anu Mozis na ndi amuma, a gaghikwa eme ka ha kwenye, obuna ma otu onye si n'onwu bilie.' Luk 16:31."

"O bu olu Kraist ka na-ekwu site n'onu ndi nna ochie na ndi amuma, site n'ubochi Adam ruo obuna n'ihe omume ikpezu nke oge. A na-ekpughe Onye Nzoputa ahụ n'Agba Ochie doro anya di ka n'Agba Ohuru. O bu ihè sitere n'oge gara aga nke amuma na-eme ka ndu Kraist na nkuzi nke Agba Ohuru puta n'ihè na ido anya na ima mma. Oru ebube Kraist bu ihe akaebe nke ibu Chineke Ya; ma ihe akaebe ka sie ike na O bu Onye Mgbaputa nke uwa ka a na-ahu n'itunyere amuma nile nke Agba Ochie na akukọ ihe mere eme nke Agba Ohuru." The Desire of Ages, 799.

N'isiokwu ndi na-atule akwukwo Joel, anyi anowo "na-atunyere amuma nile nke Agba Ochie na akukọ ihe mere eme nke Agba Ohuru," nakwa akukọ ihe mere eme nke Izrel nke mmuo nke oge a. Ma o bu Agba Ochie ma o bu Agba Ohuru, ma o bukwaa akukọ ihe mere eme nke ndi mmuo ozi ato nke malitere na 1798, a na-anochi anya ahiri ndi ahụ niile dika "olu Kraist." Ihe amà e dere ede nke Akwukwo Nso na nke Mmuo nke Amuma bu olu Kraist, olu Kraistkwa bu olu Onye ahụ bu Okwu Chineke.

"Olu" nke Okwu Chineke bu ozi Chineke di ka e si anochi anya ya n'Okwu Ya e dere ede. Ozi Ya n'ubochi ikpezu bu ozi nke mmiri ozuzo nke ikpezu, nke gunyere mmiri ozuzo mbu, nke mmiri

ozuzo mbụ na nke ikpeazụ sochiri, dị ka Joel siri kwuo.

Jon Onye Nkpughe ahụ na-anọchi anya puku narị otu na iri anọ na anọ ahụ ndị na-alaghachi n'uzọ ochie ndị ahụ, n'ihu na ọ na-anụ “olu” n'azụ ya. “Olu” ahụ dị n'azụ bụ olu Kraịst “site n'ubochi Adam” gaa n'ihu.

M wee chigharịa ihu olu ahụ nke gwara m okwu. Ma mgbe m chigharịrị, ahurū m ihe ndọba oriọna ọlaedo asaa. Mkpughe 1:12.

Amaokwu a na-egosi nkewa n'isi nke mbụ, n'ihu na ruo amaokwu gara aga Jon nọ n'agwaetiti a na-akpọ Patmos, ma n'amaokwu nke iri na abuo ọ tughariri, ma site n'ebe ahụ gaa n'ihu Jon nọ n'Ulo Nso nke Eluigwe. Mgbe ọ tughariri, ọ mere nke a, n'ihu na n'amaokwu nke iri o nuru olu si n'azụ ya.

Anọ m n'ime Mmuo n'ubochi nke Onyenwe anyi, m wee nu n'azụ m nnukwu olu, dị ka nke opi, na-asị, Abu m Alfa na Omega, onye mbụ na onye ikpeazụ: ma, Ihe i na-ahụ, dee ya n'akwukwo, zigaara ya uka asaa ndi di n'Eshia; nke di na Efesos, na nke di na Smena, na nke di na Pegamos, na nke di na Tayaitaira, na nke di na Sadis, na nke di na Filadelfia, na nke di na Laodisia. Mkpughe 1:10, 11.

Jon nochiri anya ndi na-anu olu Kraist n'azụ ha. O na-anu ozi opi Jeremaya nke ilaghachi n'uzọ ochie, uzọ ndi ajo mmadu juru iga ije n'ime ya na opi ido aka na nti nke ha juru inu. Jon gere nti, olu ahụ n'azụ ya wee kowaa onwe ya dika Alfa na Omega—Onye ahụ na-egosi uzọ oheru, ya na uzọ ochie.

N'etiti oriọna asaa ahụ, e nwere otu yiri Nwa nke mmadu, yi uwe ruru ya n'ukwu, e jirikwa eriri ọlaedo kee ya n'akuku ara. Isi ya na ntutu isi ya di ocha dika aji anu, dikwa ocha dika snoo; anya ya dikwa ka ire oku; Ukwu ya dikwa ka ọla kopa a nuchara anucha, di ka a ga-asị na e mere ka ha gbaa oku n'ime oku; olu ya dikwa ka ıda nke otutu mmiri. O jidere kpakpando asaa n'aka nri ya: ma mma agha nko nke nwere ihu abuo si n'onu ya puta: odidi ihu ya dikwa ka anyanwu mgbe o na-enwu n'ike ya. Mkpughe 1:13–16.

N'amaokwu nke iri na abuo, Jon tughariri wee hu ohuu nke Kraist, nke Sister White jikotara na ohuu nke Kraist Daniel huru, nke bukwa ohuu ahụ Aisaja, Jeremaya, Izikiel, na Pol huru.

“O bu n'oke agu na-atusi m ike ka m na-ele anya n'ihu n'oge ahụ mgbe a ga-emeghari ihe omume nke ubochi Pentikost, obuna n'ike ka ukwu kari nke e gosiputara n'oge ahụ. Jon na-ekwu, ‘Ahuru m mmuo ozi ozo ka o si n'eluigwe rịdata, nwee nnukwu ike; e wee mee ka uwa muta ihè site n'ebube ya.’ Mgbe ahụ, dika o mere n'oge Pentikost, ndi mmadu ga-anu eziokwu ahụ a na-ekwu nye ha, onye o bula n'asusu nke ya.”

“Chineke puru ikunye ndu oheru n'ime mkpuruobi o bula nke ji ezi obi choo ijere Ya ozi [Adam na ndagwurugwu okpuku Ezikiel], ma nwee ike imetu ebugbere onu ha oku di ndu sitere n'elu ebe ichujaja [Aisaja], ma mee ka ha buru ndi na-ekwu okwu nke oma n'otuto Ya. A ga-eme ka otutu puku olu juputa n'ike ikwuputa eziokwu ndi di ebube nke Okwu Chineke. A ga-atohapu ire na-asu ngongo [asusu ozo nke Aisaja], a ga-emekwa ka ndi ihere na-atu sie ike iburu ama obi ike n'ihu eziokwu ahụ. Ka Onyenweanyi nyere ndi Ya aka ime ka ulo nso

mkpurubi di ocha puo n'ime mmeto o bula [ndi Livayi nke Malakai], ma debe njiko di nso otu ahụ na Ya ka ha wee buru ndi sonyere n'mmiri ikpeazu ahụ mgbe a ga-awusa ya." Review and Herald, July 20, 1886.

Ohu a anyi na-atule gunyere nkowa nke olu Kraist. Mgbe Jon tughariri wee nu olu Kraist, o di ka uda nke "otutu mmiri." Mgbe olu Kraist na-ekwu banyere ogbugba ndu Ya na umu mmadu ma o bu na ndi a hoputara ahoputa, a na-ejikota ya na otutu mmiri. E meghere ozi nke Daniel isi nke asaa ruo nke itoolu n'afọ 1798, ma emesia, n'afọ 1989, e meghere ozi nke Daniel isi nke iri ruo nke iri na abuo. Afọ 1798 na-ejikota ya na olu nke Osimiri Ulai, afọ 1989 bukwa olu nke Osimiri Hiddekel.

"Ihe ahụ Daniel natara n'aka Chineke ka e nyere kpomkwem maka ubochi ikpeazu ndi a. Ohu ndi o huru n'akuku osimiri Ulai na Hiddekel, nnukwu osimiri nke Shaina, ugbo a na-aga n'ihu n'ime mmezu, ma ihe omume niile e buru amuma banyere ha ga-eru nso imezu." Testimonies to Ministers, 112.

Osimiri Jodan bu njiko di n'etiti akuko ogbugba ndu alfa na akuko ogbugba ndu omega nke Izrel oge ochie. Okwu ahụ bu Jodan putara "onye na-arida" ma na-anochi anya Kraist, "onye ukwu na-arida."

Ka uche a di n'ime unu, nke dikwa n'ime Kraist Jizos: Onye, ebe o no n'udi Chineke, echeghi na idi ka Chineke bu ihe a ga-arapara n'ike: Kama o mere onwe ya ka o buru onye efu aha, were n'ahu onwe ya odidi ohu, e mee ya n'oyiyi mmadu: Ma ebe a huru ya n'udi di ka mmadu, o wedara onwe ya n'ala, buru onye na-erube isi ruo n'onwu, obuna onwu nke obe. Ndi Filipai 2:5-9.

Osimiri Jodan na-anochi anya Kraist, "onye ukwu na-aridata," ma Jodan bu njiko di n'etiti akuko ihe mere eme alfa na omega nke ndi Chineke hoputara, ndi e nyere ubi vain ka ha lekota. Mmiri nzoputa nke Mosis na-anochi anya olu Kraist, nke mkpuru obi puru inu ma o buru naani na o ga-atugharia, ka o nu "olu di n'azu ha," ma olu ha ga-anu mgbe ahụ bu—olu otutu mmiri. Site n'iju mmiri Noa ruo n'mbibi nke Jerusalem na AD 70, a na-edobe mmiri nzoputa dika ihe iriba ama n'uzo nye ndi ogbugba ndu Chineke. Ihe iriba ama ndi ahụ na-anochi anya akuko ime nke ndi ikpeazu nke ndi ogbugba ndu Chineke, otu nari puku na iri anọ na anọ. Mmiri nke na-enye Osimiri Jodan na-esite n'igi na snow nke na-akpakoba n'ugwu Hemon, nke mejuputara isi mmiri nke Osimiri Jodan.

Abu nke nrigo nke Devid. Lee, o di mma, o dikwa utu nke ukwu, ka umunna biri onu n'idi n'otu! O di ka mmanu nsu ahụ di oké onu ahia e tere n'isi, nke sofuru n'aji agba, obuna n'aji agba Ero: nke sofuru ruo n'onu uwe ya; Di ka igirigi Hemon, dikwa ka igirigi nke dara n'elu ugwu Zayon: n'ihia na n'ebe ahụ ka Onyenwe anyi nyere iwu ka ngozi di, obuna ndu ruo mgbe ebighi ebi. Abu Oma 133:1-3.

Mmiri ndi ahụ na-emekwa ka e nwee ogba nke Pan, odo miri emi, nke edobere n'ime ogba di na Panium nke Daniel 11:13-15, na Caesarea Philippi n'ubochi Pita. Isi iyi nke Osimiri Jodan na-emekwa ka e nwee odo Setan nke ogba Pan. Olu nke otutu mmiri na-egosi na nnukwu ogu ahụ di n'etiti Kraist na Setan sitere n'elu ugwu di elu nke ugwu Hemon.

Mụ onwe m kwa na-asị gi, na gi bụ Pita, ọ bụkwa n'elu nkume a ka M ga-ewu nzuko m; ọnu ụzọ á má nke ọkụ mmụọ agaghị enwe ike imeri ya. Matiu 16:18.

Aha “Hemon” putara “nsọ, e doro nsọ, e nyefere, ma ọ bụ e kewapuru iche,” ọ bụkwa akara nke Eluigwe, isi iyi nke mmiri niile na mmalite nke nnukwu esemokwu ahụ dika e gosiri ya site n’“onu ụzọ á má nke hel,” nke bụ aha Jizos kporo ọgba Pan mgbe Ọ nọ na Sisaja Filipai. N’onodu ahụ ka a gbanwere aha Saimon Baa-Jona ka ọ buru Pita. Saimon putara “onye na-anu,” Baa-Jona putakwa “nwa nduru.” Saimon bụ akara nke mkpuru obi ahụ nke nuru ozi nke baptizim Jizos, nke Mmụọ Nso nochiri anya ya n’udi nduru. Dika onye nuru ozi nke baptizim Kraist, a gbanwere Pita, na-anochi anya ndi 144,000. E mechiri akara Pita mgbe ọ nọ na Panium, nke bụ amaokwu iri na ato ruo iri na ise nke Daniel iri na otu.

Site n’ime mmiri Hemon, osimiri Jordan, ihe nochianya nke Kraist—Onye ukwu ahụ na-agbadata—na-emecha njem ya n’Osimiri Nwuru Anwụ. Site n’Eluigwe, ebe igirigi nke ndu si aputa, Kraist ridatara ruo n’onwu nke obe, nke Osimiri Nwuru Anwụ na-anochi anya ya. Akuku usọ mmiri nke Osimiri Nwuru Anwụ bụ ebe ala putara ihè kasi emi n’uwa. Osimiri Jordan nke na-agbadata, na-agbadata ruo n’ogo mmiri kasi ala n’uwa, dika Kraist siri ridata ruo n’onwu Ya n’obe. Site na mmiri nke ndu ruo na mmiri nke onwu, Osimiri Jordan na-anochi anya nridaba nke Kraist sitere n’eluigwe ruo n’obe.

A na-ejikota isiokwu ndi di mkpa nke amuma Akwukwo Nso na mmiri, ma amuma Akwukwo Nso bụ olu nke Kraist, nke bụ olu nke otutu mmiri. Nwanyị akwuna nke Babilon nokwasiri n’elu otutu mmiri, a na-akpookwa mmiri Yufretis nku iji kwadebe ụzọ nye ndi eze nke owuwa anyanwu; ndi ahia na ndi eze na-eguzokwa n’ebe di anya na-akwa akwa n’ihi na e bibiela ugbo mmiri Tashish n’etiti osimiri di iche iche; a na-emekwa ka ogbugba ndu onwu ahụ, nke ndi na-anubiga mmanya okè nke Ifrem nabatara mgbe ha zoro onwe ha n’okpuru ugha, ghara idi ire site n’iju-mmiri na-ekpuchi ihe niile nke iwu Sonde nke ndi popu.

Mgbe Sister White na-ekwu maka “nnukwu osimiri nile nke Shinar,” ọ na-ekwu maka Osimiri Tigris na Yufretis. A puru ichoputa isi mmiri ndi ahụ laghachiri n’Ubi Iden, ebe ha bụ osimiri nke ato na nke anọ nke si na Iden puta.

Aha osimiri nke ato bụ Hajdekel: ọ bụ ya na-aga n’ihu owuwa anyanwu Asiria. Osimiri nke anọ bụkwa Yufretis. Jenesis 2:14.

Hidekel bụ Tajgris, ma n’ezie, Yufretis bụ Yufretis, ọ bụ ezie na ndi okà mmuta akuko ihe mere eme na ndi okà mmuta okpukpe nke oge a adighi ekwenye. Ha na-ekwusi ike na Ulaị abughi nnukwu osimiri, kama ọ bụ naani owa mmiri mmadu wuru na Peshia, ọ bughị Shina. Ndi ochichi mmadu ndi ahụ kwa na-akowa na naani osimiri abuo a ma ama n’uzo ọ bula nke ejikotara na Shina bụ Tajgris na Yufretis, ma onye amuma nwanyị ahụ na-ekwu na Ulaị na Hidekel bụ “nnukwu osimiri nke Shina.”

Okwu onye-amuma nwanyị banyere ozi nke mmiri na-emegide ndi okachamara nke oge a, dika ndi okachamara nke oge ochie megidere ozi Noa banyere mmiri. A gwara anyi na ohuu abuo ahụ nke osimiri abuo ahụ nochiri anya ha nọ n’usoro mmezu, ya mere, ihe niile e nochiri anya n’ime ohuu

abuọ ahụ nke “osimiri abuọ ukwu nke Shaina” nyere, ga-emezu n’oge na-adighi anya. Ozi ahụ metụtara osimiri ndi ahụ bu olu nke Kraist, n’ihi na olu Ya di ka otutu mmiri. Taigris na Yufretis nochiri anya isiokwu amuma di mkpa nke ukwu, ma akaebe ha metụtara ogbugba ndu nke Moses alfa guzobere, nke bu otu ogbugba ndu ahụ Kraist omega kwadoro.

N’amuma, Taigris na-anochi anya Asiria, ma Yufretis bu Babilon. N’ihe gbasara mmekorita a, ha bu ike abuọ ahụ, nke Jeremaya ji odum nochite anya ha, ndi ga-ebu alaeze ugwu mbu, ma emesia alaeze ndida, banye n’agha mbibi.

Israel bu aturu a chusasiri; odum achupula ya: nke mbu, eze Asiria eloola ya; ma n’ikpeazu Nebukadreza, eze Babilon, etigbuwokwa okpukpu ya. Jeremiah 50:17.

Ma Asiria na Babilon bu ma ndi iro nke ugwu n’ihe metụtara alaeze o bu nke Izrel, ya mere ha bu udi nke eze ugha nke ugwu ahụ—ike ndi popu. N’isi ihe, otu omenala ndoro ndoro ochichi na nke okpukpe ka ike abuọ ahụ sitere n’otu ntala odinala rupertara, ma usoro ndoro ndoro ochichi nke Asiria kpebisiri ike n’oru ochichi steeti, ebe Babilon kpebisiri ike n’oru ochichi uka, o bu ezie na ha yiri ibe ha nke ukwu. Rom ndi ogo mmu na Rom ndi popu n’okwa ufodu bu otu ihe, ma n’agbanyeghi nke ahụ, Rom ndi ogo mmu na-anochi anya ochichi steeti, ebe Rom ndi popu na-anochi anya ochichi uka. Asiria, n’ihe gbasara amuma n’ihe metụtara Babilon, bu alaeze nke ochichi steeti, nke Babilon soro ya dika ike yiri ya nke kpebisiri ike n’ochichi uka. Asiria nochiri anya Rom ndi ogo mmu, Babilon kwa nochiri anya Rom ndi popu. Ike anọ ndi a niile zogidere ebe nsọ na usuu agha nke Chineke n’okpuru ukwu. A na-ejikota Asiria na Taigris, Babilon kwa na Yufretis. Nke a kwekorọ na ikpo nkụ nke Yufretis n’akwukwo Mkpughe, iji kwadebe uzọ maka ndi eze nke owuwa anyanwu, dika e gosiputara ya n’oru Sairos n’itughari Yufretis uzọ ka e wee mebie Babilon. Babilon bu Yufretis; Asiria bu Taigris.

Eze ugwu nke ugwu n’amuma na-meri uwa n’oge nsogbu iwu ubochi Sode, ma emesia o daa; ma a na-anochikari mmeri ahụ dika oke idei mmiri na-meri emer. Akuko banyere eze ugwu nke ugwu, dika Asiria na Babilon si nochite ya, ka e ji osimiri maa atu, n’ihi na olu nke otutu mmiri na-ako akuko ahụ.

A na-akpo ala di n’etiti osimiri abuọ Mesopotemia, nke putara “ala di n’etiti osimiri abuọ.” Osimiri abuọ ahụ na-anochi anya ike nke ugwu nke Chineke ji ahuhu kwaa ndi Ya dapuru n’ezi okwukwe site n’ichusasị ha n’agha mbibi. Otu n’ime iyi ndi na-abata n’olu nke otutu mmiri ka a huru n’aha ahụ bu “Padanaram,” nke a kporo naani ugboro iri n’Akwukwo Nso. Nkwuputa mbu ya bu n’ihe gbasara ogbugba ndu, n’ihi na o na-akowa mgborogwu obara nke Rebekah, nwunye Aizik. Amaokwu ahụ na-ekwu:

Aizik di afọ iri anọ mgbe o luru Rebeka, ada Betuel, onye Siria nke Padanaram, nwanne nwanyi Laban, onye Siria.

E gosiwo njedebe iri ka egosiri n’elu ama ato nke Mosis ka ha na-eduga na Kadesh, 1863, na iwu Sode. Alumi na nwunye nke Aizik bu alumi na nwunye ogbugba-ndu nke na-anochite alumi na nwunye Kraist na otu nari puku iri anọ na anọ n’oge iwu Sode, nke bu 1863, nke bu Kadesh, nke bu njedebe nke akuko ogbugba-ndu nke afọ iri anọ. Rebeka bu ada onye Siria, burukwa

nwanne nwanyị nke Leban onye Siria, (onye, n'ogbo na-esote nke akuko ogbugba-ndu ahụ, mebirị ogbugba-ndu ya na Jekob nwa Aizik.)

Betuel putara “ulo nke itogboro n'efu ma o bu onye na-atugboro n'efu,” ya mere Rebeka bu ada nke “ulo nke onye na-atugboro n'efu.” Siria putara ala di elu na ala nkiti sara mbara, Padanaram putakwara Mesopotemia, ma o bu ala di n'etiti. Rebeka sitere n'obara ndi Siria ndi si na Mesopotemia, ala di elu ahụ nke di n'etiti “Tairis nke Asiria” na “Yufretis nke Babilon,” ndi na-anochi anya odum ndi Onyenwe anyi jiri chusasia aturu ya ndi dapuru n'okwukwe. Ulo nke ndi na-atugboro n'efu sonyere na ulo nke Chineke n'alumdi na nwunye Aizik na Rebeka. O bughị ihe mberede na na mkpughe mbu e kwuru banyere Padanaram, a na-ekwuputa mbu osimiri abuo a, ndi na-anochi anya eze amuma nke ugwu, onye e ji idei mmiri na-erubiga okè kowaa ya, na Jenesis 25:20.

Njiko nke ulo mbibi ahụ na ndi ogbugba-ndu Chineke na-aga n'ihu mgbe Jekob gbapuru n'ihu Iso, wee ruo n'ulo Leyban, nwanne nne ya, ma n'ebe ahụ jee ozi n'ime oge abuo nke ubochi 2520 ka o wee nweta alumdi na nwunye ogbugba-ndu na-esote. Otu alumdi na nwunye kwusiri n'ichusasi alaeze ugwu nke Izrel, nke ozokwa alumdi na nwunye kwusiri n'ichusasi alaeze ndida. Mgbe oge ichusasi nke alaeze abuo ahụ n'otu n'otu ha kwusiri n'afọ 1798 na 1844, alumdi na nwunye ahụ Jekob rusiri oru ike imezu n'ime oge abuo nke 2520 mezuru, dika nwoke-aluanyi biara n'alumdi na nwunye ahụ na October 22, 1844.

O buzi Leah ka Kraist luru, nke putara “onye ike gwuru na onye dara mbà,” ka o bu Rachel ka O luru, nke putara “onye na-eme njem nke oma?” Leah na Rachel nochiri anya igwe abuo nke umuamu nwanyị na-eme njem, otu amaghi nwaanyi nke “na-agwu ike,” na otu amaghi nwaanyi nke “na-eme njem nke oma” n'uzo ha na-aga ilu Jekob n'October 22, 1844.

“Ha nwere ihè na-enwu nke oma e debere n'azu ha na mmalite nke uzo ahụ, nke mmuo ozi gwara m na o bu 'mkpu etiti abali.' Ihè a na-enwu n'ogologo uzo ahụ niile, ma na-enye ihè n'ukwu ha, ka ha wee ghara isu ngongo.

“O buru na ha nogidesiri na-elekwasị anya ha n'ebe Jisos no, onye no kpomkwem n'ihu ha, na-eduga ha gaa n'obodo ahụ, ha no n'udo. Ma n'oge na-adighi anya ufodu dara mba, wee si na obodo ahụ ka di nnoo anya, nakwa na ha turu anya na ha gaara abanyelarị n'ime ya tupu ahụ. Mgbe ahụ Jisos ga-agba ha ume site n'iweli ogwe aka nri Ya di ebube, ma site n'ogwe aka Ya ka ihè putara nke na-efegharị n'elu igwe ndi biara n'obibia ahụ, ha wee tie mkpu, 'Aleluya!' Ndi ozọ n'amaghi ama juru ihè ahụ di n'azu ha, wee si na o bughị Chineke duuru ha puta ruo ebe di anya otu a. Ihè ahụ di n'azu ha gbanyuru, hapukwa ukwu ha n'okè ochichiri zuru ezu, ha wee suo ngongo, tufuo ihu akara ahụ na Jisos, ma dapu n'uzo ahụ banye n'ime uwa gbara ochichiri ma juputa n'ihe ojoo di n'okpuru.” Early Writings, 15.

N'afọ 1844, ije Millerite nke Filadelfia banyere n'alumdi na nwunye ahụ. Alumdi na nwunye nke Oktoba 22, 1844 kewapuru otu abuo nke ndi na-efe ofufe, ndi Rechel na Lia nochiri anya ha. Rechel nochiri anya otu otu ndi jisiri ike jee nke oma n'uzo ahụ ruo n'alumdi na nwunye nke Oktoba 22, 1844, ma otu Lia dara mbà n'obi. E mesiri, e kewapuru ha, ma usoro nnwale nke mmuo ozi nke ato malitere, kpomkwem n'ebe usoro nnwale nke Mkpu Etiti Abali kwusiri.

Alumdi na nwunye ahụ amalitela, e mesia, a ga-emezu ya n'uju ma nwalee ya. E mezuuru alumdi na nwunye ahụ n'afọ 1846, usoro nnwale nke mmụọ ozi nke atọ wee malite. N'afọ 1849 na 1850 Onyenwe anyị na-agbatikwa aka Ya nke ugboro abụọ iji kpọkọta ndị fọdurunụ Ya. N'oge ahụ ka e tinyere tebụl nke abụọ nke Habakuk n'ime akụkọ ihe mere eme, dika e gosiri ya n'udị site n'usoro nke abụọ nke Iwu ndị ahụ. Mgbe Mozis gbajisiri usoro mbụ ahụ, e weputara usoro nke abụọ nke tebụl ndị ahụ. Chaatị 1850 dochiri nke 1843, ma n'afọ 1850, nnwale nke Izrel oge ochie dika nwanyi a luru oheru nke ogbugba ndu oheru nke Chineke gara n'ihu n'uzo ya ruo Kadesh na 1863.

N'afọ 1856, mmiri ozo sitere n'osimiri abụọ ahụ bjara site n'aka mkpisi-odee Hiram Edson. Ihe banyere "oge asaa" nke sitere n'aka mkpisi-odee Edson, bu ihe nke osimiri abụọ ahụ nochiri anya ya, ndi malitere ama amuma ha n'Ubi Iden. Ubi Iden bu akara nke nnupuisi mmadu megide iwu Chineke, o bukwa ebe mmiri nke osimiri Ulai na Hiddekel si amalite njem ha. Ha na-agabiga n'akukọ ihe mere eme ogbugba-ndu, n'ihu na Ubi ahụ, bu akara nke nnupuisi, bukwa ebe e gburu nwa aturu iji nye uwe ga-anochi epuputa fig ndi di n'ahu Adam na Iv. Akukọ ihe mere eme ogbugba-ndu na-amalite site n'ogbugba-ndu nke ndu di n'etiti Adam na Chineke. Ogbugba-ndu ahụ nke osisi ndu nochiri anya ya, dugara n'ogbugba-ndu ahụ e mebiri emebi site n'aka Adam na Iv, nke butere ogbugba-ndu oheru nke ndu, mgbe Nwa Aturu ahụ e gburu kemgbe ntala uwa nyere uwe nye di na nwunye ahụ ndi gba oto na ndi furu efu. Osimiri abụọ ahụ nke si n'Ubi ahụ asoputa n'ikpeazu ghoọ akara nke ike ndi Chineke na-eji di ka mkpanaka ntaramahuhu Ya.

Asiria, nkpa nke iwe m, mkpara nke di n'aka ha bukwa onuma m. Aga m eziga ya imegide mba nke adigboroja, megidekwa ndi nke iwe m ka m ga-enye ya iwu, ka o were ihe nkwatera, ka o jide ihe o ga-apunara, ma zoda ha dika apiti nke n'okporo uzo. Aizaya 10:5, 6.

Osimiri abụọ ahụ siri n'Iden puta banye n'usoro omumu nke Rebeka na n'alumdi na nwunye ogbugba ndu ya na Aizik, ma gaa n'ihu ruo n'ebe Jekob no, ebe a na-anochi anya mmiri nke osimiri abụọ ahụ dika oge abụọ di iche iche nke ugboro asaa. Mgbe ahụ, otu osimiri abụọ ahụ ka na-aso gafee isi nke isii ikpeazu nke Daniel, ebe a na-anochi anya isi atọ site n'osimiri nke o bu. Otu osimiri na-anochi anya mmuba nke ihe omuma nke e kpughere n'isi nke asaa, nke asato na nke itoolu, ebe osimiri nke ozo na-anochi anya mmuba nke ihe omuma nke e kpughere n'isi nke iri, nke iri na otu na nke iri na abuo.

A na-anochi anya isi nke asaa, nke asato na nke itoolu di ka oheru nke Ulai, a na-akowakwa Kraist n'uzo yiri nke ahụ n'isi nke iri, nke iri na otu na nke iri na abuo. N'ime oheru abuo ahụ nke osimiri, nke isi atọ nochiri anya ha—e gosiri Kraist ka o guzo n'elu mmiri.

O wee ruo, mgbe mu onwe m, bu Daniel, huro oheru ahụ, ma chowa ihe o putara, le, e guzoro n'ihu m otu onye di ka odidi mmadu. Ma anuru m olu mmadu n'etiti usọ mmiri Ulai, nke kporo, si, Gabriel, mee ka nwoke a ghotu oheru ahụ. Daniel 8:15, 16.

Oheru nke Kraist n'isi nke iri yiri oheru Jon huru n'Akwukwo Mkpughe isi nke mbu, ma n'ohu Daniel nke isi nke asato, Palmoni di n'elu mmiri, dika O nokwa n'isi nke iri na abuo, ebe O yi uwe ocha linin.

“N’oge nleta Gabriel, amụma ahụ Daniel enweghị ike ịnata ntuziaka ọzọ; ma afọ ole na ole ka e mesiri, ebe ọ na-achọ ịmata karịa gbasara ihe ndị a na-akowabeghị nke ọma, o mere onwe ya ọzọ ka o chọọ ihè na amamihe sitere n’aka Chineke. ‘N’ubochi ndi ahụ, mụ onwe m Daniel nọ na-eru uju izu atọ zuru ezu. Erighi m achicha ọ bula na-atọ uto, anụ adighikwa abata n’onu m, mmanya adighikwa abata n’onu m, anokwaghikwa m tee onwe m mmanu ma oli... Mgbe ahụ, eweliri m anya m elu, lee anya, ma hụ otu nwoke yi uwe akwa ọcha, onye e ji ọlaedo ọma nke Uphaz kee ukwù ya n’ukwù. Ahụ ya dikwa ka beryl, ihu ya dikwa ka odidi nke amuma, anya ya dikwa ka oriona oku, ogwe aka ya na ukwu ya dikwa ka agba ọla kopa a huru amicha, olu okwu ya dikwa ka olu nke igwe mmadu di ukwu.”

“Ọ bughị onye di ala karịa Ọkpara Chineke putara ihè nye Daniel. Nkwa a yiri nke Jon nyere mgbe e kpugheere ya Kraist n’elu Agwaetiti Patmos. Onyenwe anyi ugbo a na-abia ya na onye ozi ọzọ nke eluigwe iji kuziere Daniel ihe ga-eme n’ubochi ikpeazu. E nyere Daniel ihe omuma a, ma dekoọ ya site n’mmo nsọ maka anyi, ndi ogwugwu nke uwa biakwasiri.”
Review and Herald, February 8, 1881.

N’ohu Hiddekel banyere Kraist di n’isi nke iri, Kraist nokwasiri n’elu mmiri, yi uwe linen, ma n’ohu Ulai Ọ nokwasirikwa n’elu mmiri. Ohu nke Mkpughe otu kwero n’ohu e gosiputara n’ohu Ulai na Hiddekel, ebe Sister White na-akowaputa na ọ bu “ọ bughị onye ọ bula ọzọ ma e wezuga Ọkpara Chineke.” Mgbe ọ na-akowa mmuo ozi nke Mkpughe iri, ọ na-ekwu na mmuo ozi ahụ bu “ọ bughị onye ọ bula ọzọ ma e wezuga Jisos Kraist.” Mmuo ozi ahụ nọ na Mkpughe iri weliri aka Ya elu n’ebe eluigwe di ma jiri Onye ahụ di ndu ebighi ebi ruo mgbe ebighi ebi nuo iyi, nke jikotara ya na ohu Kraist di n’isi nke iri na abuo, onye weliri aka Ya abuo elu n’ebe eluigwe di ma jiri Onye ahụ di ndu ebighi ebi ruo mgbe ebighi ebi nuo iyi. N’ime Mkpughe iri, Ọ nokwasiri n’elu mmiri na n’elu ala.

Ihe di “n’etiti ososo” nke osimiri bu mmiri, ma Daniel nuru “olu nwoke n’etiti ososo,” ya mere olu ahụ sitere n’aka nwoke ahụ nke nọ n’elu mmiri, ma olu ahụ bu ụda mmiri nke osimiri Ulai.

N’ubochi nke iri abuo na anọ nke onwa mbu, mgbe m nọ n’akuku nnukwu osimiri ahụ, nke bu Hidekel; m weliri anya m elu, lee, ma hụ otu nwoke yi uwe ọcha linen, onye e ji ọlaedo ọma nke Ufaz kee ukwù ya: Ahụ ya dikwa ka beryl, ihu ya dikwa ka odidi amuma, anya ya dikwa ka oriona oku, ogwe aka ya na ukwu ya dikwa ka agba ọla kopa a nuchara anucha, olu okwu ya dikwa ka olu igwe mmadu. ...

Ma gi onwe gi, O Daniel, mechie okwu ndi a, ma kaa akwukwo ahụ akara, ruo n’oge ogwugwu: otutu ga-agaghari ebe a na ebe ahụ, a ga-emekwa ka omuma bawanye. Mgbe ahụ, mụ onwe m Daniel lere anya, ma lee, mmadu abuo ọzọ guzo, otu n’akuku nke a nke usọ osimiri ahụ, nke ozokwa n’akuku nke ọzọ nke usọ osimiri ahụ. Otu wee si nwoke ahụ yi uwe ọcha linen, nke nọ n’elu mmiri nke osimiri ahụ, Olee ogologo oge ka ọ ga-adị ruo ogwugwu nke ihe itunanya ndi a? Anukwara m nwoke ahụ yi uwe ọcha linen, nke nọ n’elu mmiri nke osimiri ahụ, mgbe o weliri aka nri ya na aka ekpe ya elu n’ebe eluigwe di, were nuo iyi n’aha Onye ahụ nke di ndu ruo mgbe ebighi ebi, na ọ ga-adiru otu oge, na oge abuo, na okara oge; ma mgbe ọ ga-emezu ikpasa ike nke ndi nsọ ahụ n’ebe nile, mgbe ahụ ka a ga-emecha ihe ndi a niile.

Anurū m, ma aghoṭaghi m: mgbe ahū asiri m, O Onyenwe m, gini ka njedebe nke ihe ndi a ga-abu? O wee si, Gaa uzo gi, Daniel: n'ihu na e mechiri okwu ndi a emechi, kpochiekwā ha akara ruo oge ogwugwu. A ga-eme ka otutu di ocha, mee ka ha buru ndi ocha, ma nwalee ha; ma ndi ajo omume ga-eme ajo omume: o dighikwa onye obula n'etiti ndi ajo omume ga-aghota; ma ndi maara ihe ga-aghota. Daniel 10:4–6; 12:4–10.

Osimiri ukwu nke Shinja, dika Nwanneanyi White si kowaa ha, jikotara ha abuo na ohuu ebe Kraist no n'elu mmiri na-ekwu okwu, n'ihu na olu Ya di ka uda nke otutu mmiri. N'ohuu ha abuo, a juru ajuju ahū, “ruo ole mgbe?” A na-anochitekwa osimiri abuo ahū na “ajuju na aziza” nke Daniel n'isi nke asato, nke bu ogidi etiti na ntala nke Adventism. N'ebe ahū, osimiri abuo ahū bu akara nke “oge asaa” nke ichusasi na izoda ukwu ma ebe nsọ ma igwe ahū. Osimiri abuo ahū mezuru oru ha dika nkpa ntaramahuu nke Chineke, naani ka ha mesia daba n'ime akuko ihe mere eme nke ndi Millerite nke mmuo-ozu mbu, ebe William Miller choputara aku amuma mbu ya, nke bu ahiri nke “oge asaa” ahū n'akwukwo Levitikos iri abuo na isii. Osimiri abuo ahū na-anochi anya nchusasi abuo nke afọ 2520, nke e mezuru site n'aka odum abuo nke Asiria na Babilon, ndi Tigris na Yufretis nochiri anya ha, nakwa n'ezie site n'aka Lia na Rechel, umunwanne nne Rebeka, ndi alumi na nwunye ogbugba ndu ha mere mgbe Aizik di afọ iri ano, dika e dere ya na Jenesis 2520.

Miller gosiputara naani igbasasi nke “oge asaa” megide alaeze ndida nke Juda, nke mezuru onu na amuma afọ 2300 ahū n'afọ 1844. N'afọ 1856, “mmanya ohuru” nke “oge asaa” ahū kowara otu igbasasi ahū n'elu alaeze ugwu, nke kwusiri n'afọ 1798. Dika nchoputa amuma mbu nke William Miller, mmiri nke osimiri Yufretis bjarutere di ka ozizi alfa n'akuko ihe mere eme nke mmuo ozi mbu. Mmiri nke osimiri Ulai bjarutere na mmuo ozi nke ato. Nchoputa alfa nke Miller bu oge asaa ahū nke osimiri Ulai nochiri anya ya, ma nchoputa omega nke Hiram Edson bu oge asaa ahū nke osimiri Hidekel nochiri anya ya.

Afọ 2520 na-anochi anya ogologo oge ahū nke bu otu ihe ahū maka alaeze o bula, ma nke na-amalite ma na-ejedebe afọ iri ano na isii n'iche. Afọ 1798 na-akara oge ogwugwu na mbata nke mmuo-ozu mbu nke Mkpughe iri na ano. Afọ 1798 bu mmezu nke afọ 2520 nke ichusasi a kpatara n'elu alaeze ugwu site n'aka odum Asiria. Afọ 1844 bu mmezu nke “oge asaa” ahū e wetara n'elu alaeze ndida, a na-anochikwa ya anya site n'odum Babilon. Osimiri abuo ahū bu ihe na-emechi ma na-emege akuko nke ozi mmuo-ozu mbu na nke abuo, nke kwusiri site n'obibia nke nke ato n'ubochi Oktoba 22, 1844, mgbe a kporo ma opi nke asaa ma opi jubili n'Ubochi Mkpuchi Mmehie nke ihe oyiyi ya mezuru.

Mgbe ahū, i ga-eme ka opi nke jubili kpo n'ubochi nke iri nke onwa nke asaa; n'ubochi mkpuchi mmehie ka unu ga-eme ka opi ahū kpo n'ala unu niile. Levitikos 25:9.

Ifu opi nke asaa bu ihe nnochianya nke oru Kraist n'jikota idi-Chineke Ya na mmadu, a na-anochi anya ya site n'afọ 2300 nke ohu Ulai River, ma ifu opi jubili bu ihe nnochianya nke ogbugba-ndu nke ala ahū nke e mebiri, nke e wetakwara n'elu ndi Chineke, ihe Daniel kporo obubu onu na iyi nke Moses, na ihe Moses kporo “ese okwu nke ogbugba-ndu Chineke.”

Ee, Izrel niile emebiela iwu Gi, obuna site n'ila n'iyi, ka ha ghara ige olu Gi nti; ya mere a wusawo obubu onu ahū n'elu anyi, na iyi ahū e dere n'iwu Mozis, ohu Chineke, n'ihu na anyi

emehiewo megide Ya. Daniel 9:11.

“Nkocha” na “iyi” ahụ e dere banyere ya “n’iwu Mozis” bụ “ugboro asaa” nke Levitikos iri abụọ na isii. Okwu a sughariri dika “iyi” bụ otu okwu Hibru ahụ nke, n’akwukwo Levitikos, a sughariri dika “ugboro asaa.” Nkocha ahụ, n’ihi imebi iyi nke ogbugba ndu di n’isi nke iri abuo na ise, ka e deputara n’isi nke iri abuo na isii, ebe Mozis kwara nkocha ahụ dika “esemokwu nke ogbugba ndu.”

Mgbe ahụ, Mụ onwe m ga-agakwa ije megide unu, m ga-atakwa unu ahuhụ ugboro asaa ozo n’ihi mmehie unu. M ga-ewetakwasikwa unu mma-agha, nke ga-abo obo esemokwu nke ogbugba ndu m; ma mgbe unu zokotara n’ime obodo unu, aga m ezite orja na-eefe efe n’etiti unu; a ga-enyekwa unu n’aka onye iro. Levitikos 26:24, 25.

Onyenwe anyi wetara mma agha nke odum Asiria n’elu alaeze ugwu iji “taa” ha ahuhụ site n’inye ha n’aka “onye iro,” n’afọ 723 T.K. Afọ iri anọ na isii ka e mesiri, n’afọ 677 T.K., alaeze ndida nwetara nkocha nke Mosis. Nkocha nke Mosis bụ esemokwu nke ogbugba ndu. Ruo afọ iri anọ na isii, Chineke jiri odum Mesopotemia wepu ma zoda usuu ndi agha ahụ. N’ogwugwu oge ahụ nke afọ iri anọ na isii, Nebukadneza bibiri ebe nsọ ahụ. Usuu ndi agha nke ajuju Daniel n’amaokwu nke iri na ato nke Daniel asato ka e mere ohu n’okpuru ndi iro ha n’ime oge afọ iri anọ na isii, nke mezuru na mbibi nke ebe nsọ ahụ, nke bukwa isiokwu ozo a ga-azoda n’amaokwu nke iri na ato. Mgbe osimiri ndi ahụ rutere n’afọ 1798 na 1844 n’otu n’otu, a kpokotara usuu ndi agha dika ulo nsọ, n’ihi na usuu ahụ bu ahụ, ahụ ahukwa bu ulo nsọ. N’ogwugwu oge ahụ, ulo nsọ ahụ e wuru n’ime afọ iri anọ na isii ahụ ga-ejikota na ulo nsọ nke eluigwe n’alumdi na nwunye nke Chi na mmadu. Alumdi na nwunye di n’etiti ulo nsọ abuo, ihe Chineke jikotara onu ekwesighi idi iche.

Mmiri Taigris rutere n’afọ 1798, mmiri Yufretis kwa rutere n’afọ 1844. Tupu mmalite nke mmuo-ozu nke ato, mmuo-ozu nke abuo bjara, ma emesia, n’ogbakọ omuma n’uloikwuu nke Exeter, New Hampshire, n’onwa Ogost 12–17, 1844, e wusara ozi nke Mkpu Etiti Abali. Exeter putara “ebe e wusiri ike nke mmiri,” ma n’ogbakọ ahụ n’uloikwuu, e nwere nzuko adigboroja e mere n’uloikwuu ozo, nke otu ndi si Watertown, Massachusetts, guzobere. Mmiri ndi si n’Iden puta, di ka Sister White si kwuo, no na njikere ikesa di ka “ebili mmiri oke osimiri” n’akuku oke osimiri owuwa anyanwu nke United States. Ala oma jijiji nke kpalitere ebili mmiri oke osimiri ahụ mere n’Ubi Iden mgbe Setan meriri mmadu, mee ka ogba aghara ala oma jijiji bilie na Iden nke ebili ya ruru Mkpu Etiti Abali nke akuko ihe mere eme ndi Millerait. Ebili mmiri oke osimiri ahụ na-ejuputa n’ime Mkpu Etiti Abali n’akuko ihe mere eme nke otu nari puku iri anọ na anọ ahụ, ma ebili mmiri ahụ nke malitere na ala oma jijiji nke mmehie Adam na-eru ruo n’ala oma jijiji nke iwu ubochi Sode nke Mkpughe isi nke iri na otu.

Olu Kraist bu olu nke otutu mmiri, ma mmiri ndi ahụ, mgbe e jikotara ha onu, mejuputara ozi nke mmiri ozuzo ikpezazu. Aisaja na nwa ya nwoke Shear-jashub guzo n’amaokwu nke ato nke isi nke asaa n’akuku odo mmiri site n’owa mmiri nke elu, na-eweta ozi mmiri ozuzo ikpezazu n’oge nke ichikota akara nke otu nari puku na puku iri anọ na anọ ahụ. N’ebe ahụ, nkwuputa Aisaja megide eze nzuzu na ajo omume ahụ, bu Ehaz, bu na Onyenwe anyi ga-eziga n’ahụ Ehaz mmiri nke Asiria, bu eze Senakerib, ma mmiri ya ga-ebili ruo n’olu.

Onyenweanyi gwakwara m ozo, si, Ebe o bu na ndi a juru mmiri Shiloa nke na-agba nwayoo nwayoo, ma nwee onu n'ih i Rezin na nwa Remalaia; ugbu a ya mere, lee, Onyenweanyi na-eme ka mmiri nke osimiri ahụ bjakwute ha, nke siri ike ma di ukwu, ya bu eze Asiria, na ebube ya niile: o ga-ebili fee n'elu uzo mmiri ya niile, ma gafee n'elu usọ ya niile: O ga-agafe Juda; o ga-efuputa ma gafee, o ga-erukwa obuna n'olu; ma igbasa nku ya ga-epuputa obosara ala gi, O Immanuel. Aizaya 8:5-8.

Ehaz juru mmiri ndi ahụ Onye-nwe anyi "zitere," ya mere Onye-nwe anyi "zigara" Ehaz mmiri nke Asiria. Ehaz "nuriri onu" n'ogbugba ndu nke "Rezin na nwa Remalia." Ehaz "na-anuri onu" n'oz i mmiri ozuzo ikpezu ugha nke Rezin na nwa Remalia na-anochi anya ya.

Rezin na nwa Remalia, onye bu Peka, eze nke alaeze ugwu, na-anochi anya adigboroja nke Aizaya na nwa ya. Eze nzuzu na ajo omume, Ahaz, "na-anuri onu" n'ogbakọ njiko ahụ nke ebo iri nke ugwu nke Izrel na Siria na-anochi anya, nke na-egosi mmekorita iwu na-akwadogh i nke uka na steeti n'oge iwu Sunday. Ahaz na-anuri onu, n'ih i na ihere na onu bu mmetuta abuo na-emegiderita onwe ha nke mkpali sitere n'aka Chineke ji agwa ndi a na-anochi anya n'arumu ka nke mmiri ozuzo nke ikpezu. Mgbe Jeremaya riri obere akwukwo ahụ, o bu onu na anuri nke obi ya, Joelkwa na-eme ka anyi mata na ndi Chineke agagh i eme ihere ma oli. Ahaz, dika onye Laodisia, kpuru isi, ya mere o na-anuri onu n'oz i mmiri ugha ahụ ma na-aju ozi mmiri eziokwu nke Aizaya. O kwesiri ime ihere n'ih i itukwas i obi n'oz i adigboroja nke mmiri ozuzo ikpezu nke idei mmiri eze ugwu na-anochi anya, ma o juwo ozi Shiloa.

Ozi Shiloa di n'Aizaya isi nke asato bu ozi nke mmiri ozuzo ikpezu. A na-amata odo mmiri Shiloa n'Agba Ohuru dika odo mmiri Siloam. N'asusu Hibru ma o bu Gris, o putara "ezitere." O bara uru ka Kraist puo ka O wee "zite" Mmuo Nso. Aizaya na Ehaz no n'odo mmiri Shiloa, a na-adaberekwa ule ahụ n'ima ma a ga-enwe okwukwe n'odo mmiri Shiloa dika Aizaya na nwa ya nwoke nochiri anya ya, ma o bu okwukwe n'ime Rezin na nwa Remalaja? Ehaz na-ahoro n'etiti mmiri abuo, mmiri Shiloa ma o bu mmiri eze Asiria. Ehaz nuriri onu n'ime njiko aka na ozi nke Rezin na nwa Remalaja nochiri anya ya, ya mere o natara iju mmiri nke mbibi, kama mmiri nke na-aso nwayoo nwayoo n'oge ikpe ya. Ikpe ya nochiri anya iwu ubochi Sode mgbe eze ugwu na-erufe uwa dum dika iju mmiri. O na-eme otu a malite n'iwu ubochi Sode gawa n'ihu, mgbe iju mmiri nke Mkpu Etiti Abali na-ekpochapukwa uwa.

Ehaz na-anuri onu n'ime njiko aka nke ebo iri ahụ nke ugwu na Siria, ya mere o na-anurikwa onu n'oz i ahụ nke na-ekikota nzuko na ochichi, di ka e si anochi ya anya n'ime njiko aka o bu bu la iwu na-akwadogh i a huru n'Okwu Chineke. Aizaya na-anochi onye Filadelfia, Ehazkwa onye Laodisia. Kraist na-ekikota ama Aizaya na nke Ya mgbe O gworo nwoke kpuru isi, onye Laodisia, n'odo mmiri Sai loam.

Ma ka Jisos na-agafe, O huru otu nwoke kpuru isi site n'amumu ya. Ndi na-eso uzo Ya wee juo Ya, si, Nna-ukwu, onye mehiere, nwoke a, ma o bu nne na nna ya, nke mere e ji muo ya kpuru isi?

Jisos zara, O bugh i na nwoke a mehiere, ma o bu ndi muru ya: kama ka e wee mee ka oru nile nke Chineke puta ih e n'ime ya. Aghagh i m iru oru nile nke Onye zitere m, mgbe o ka bu

ehihie: abali na-abia, mgbe o dighi onye puru iru oru. Ogologo oge m no n'owa, abu m ihè nke uwa. Mgbe O kwuru ihe ndi a, O gbusara asu n'ala, were asu ahụ mee uru, tee uru ahụ n'anya nwoke ahụ kpuru isi, Si ya, Gaa, saa onwe gi n'odo mmiri Saïloam, (nke a sughariri, Onye Ezitere.) Ya mere, o gara, saa ahụ, laghachi kwa ka o na-ahụ ụzọ.

Ya mere ndi agbata obi ya, na ndi ahụ hụburu ya na mbu na o bu onye isi, siri, O bughị onye a ka o bu onye na-anodu ala na-arịo ariri? Ufodu siri, Nke a bu ya: ndi ozo siri, O di ka ya: ma o siri, O bu m. Ya mere ha siri ya, Olee otu e si mepee anya gi?

O zara si, Otu nwoke a na-akpo Jisos kpara uru, tee ya n'anya m, wee si m, Gaa n'odo mmiri Saïloam, sachaa: m wee gaa sachaa, ma enwetara m ihu uzo. Jon 9:1-11.

A na-anwale onye isi ahụ, tinyere eze nzuzu na ajo omume ahụ, bu Ahaz, a na-anwale ha ma ha ga-etinye obi ike ha n'odo mmiri Saïloam ma o bu n'idei mmiri Asiria. Onye isi ahụ maara na o bu onye isi, ma Ahaz bara uba, bawanyela n'ihe onwunwe, o dighikwa ihe o na-achoghi. Ahaz bu nwa agboghọ-amaghi ihe no n'odo mmiri nke mmiri ozuzo ikpeazu, onye isi ahụ kwa bu nwa agboghọ maara ihe. Mmiri ndi e zitere site na, ma o bu mmiri ndi e zitere site n'Asiria, bu ule ahụ.

Odo mmiri bu ebe a na-achikokota mmiri onu, ma n'uzo amuma, odo mmiri bu ebe a na-achikotara iyi di iche iche, osimiri, owa mmiri, oke osimiri, oşian, odo mmiri, mmiri ozuzo na igirigi nke "mmiri" niile nke na-anochi anya olu Kraist. A na-emeputa odo mmiri nke mmiri ozuzo ikpeazu site na mmiri nke na-asoputa site n'odo elu. Odo mmiri ahụ na-anochi anya ozi nke mmiri ozuzo ikpeazu n'okirikiri nke ule. Ehaz juru mmiri ndi na-asoputa nwayoo, ma nwoke kpuru isi ahụ rubere ozi ahụ isi nke jikotara ya na odo mmiri ahụ. Jisos were akuku nke idi-Chineke Ya, nke a na-anochi anya dika "iso onu mmiri," ma jikota ya na aja uru, nke na-anochi anya ijikota idi-Chineke na mmadu nke Kraist na-emezu n'Ebe Kachasi Nso.

Kraist tusiri asu n'ala ma gwakota asu Ya iji meputa uru. O ji ozi nke njikota nke idi-nso na idi-mmadu tee anya nwoke ahụ kpuru isi mmanu. Ozi ahụ nke njikota nke idi-nso na idi-mmadu na-anochi anya ya bu ozi nke 1888, e mekwara ya ka o gbanwee mmadu site n'onodu Laodisia ruo n'onodu Filadelfia. Ma ozi ahụ chorọ isonye nke mmadu. Ha aghaghi iga odo mmiri ahụ, emesia saa ahụ.

Ha nile emehiewo, ha erughikwa ebube nke Chineke, ma Jisos kwuru na nwoke kpuru isi ahụ na nne na nna ya emehiewo. Jisos na-ewepu ajuju nke ikpe amamikpe n'onodu nwoke kpuru isi ahụ, ma na-akowa ya dika nwoke a kpolitere ka o nye Onyenwe anyi otuto; nwoke amuma ahụ n'amuma Akwukwo Nso nke a kpolitere n'ihini nzuibe ahụ bu ka "e mee ka oru Chineke puta ihè" bu okoloto ahụ, nke mejuputara ndi ikom na ndi inyom si na Laodisia gafee na Filadelfia. Okoloto ahụ bu ebe a na-eme ka oru Chineke puta ihè, n'ihini na oru Ya bu ijikota Chi na mmadu onu (di ka e gosiri ya n'ite uru ahụ a gwakotara), ma ihe nrite nke oru ahụ bu ndi o bughị naani nuru ozi Laodisia, kama bukwa ndi soro ntuziaka di n'ozu ahụ. Ntuziaka e nyere nwoke kpuru isi ahụ bu ka o gaa saa ahụ. Ozugbo o malitere ihu uzo, o dighi mkpa ka o gbalia inye Chineke otuto, n'ihini na onodu ndi gbara ya gburugburu mere ka nke ahụ mee.

O malitere site n'ibiaru nso nke Kraist, nke oru Kraist soro. Oru ikpeazu nke Kraist n'ulo nso nke Eluigwe n'ihe metutara mmadu bu igbanwe mmadu site na ndagwurugwu nke okpukpu nwuru

anwu akoro akoro, ma o bu site n'ibu onye nwuru anwu n'okporo ama, ma o bu site n'ibu onye kpuru isi kpankpan. Oru ikpeazu Ya bu imeputa ndi Ya ozo n'onyinyo Ya, ma nke ahụ bu nnoo oru ahụ O mere mgbe O kere Adam site n'aja nke ala, mesia kuo n'ime ya ume nke ndu. Oru ikpeazu bu oru mbu, n'ihu na O buru uzo kputa uru ahụ, mesia tee uru ahụ mmanu nke ndu nke Mmuo Ya. N'aka Adam Mmuo ahụ bu ume Ya; n'aka nwoke ahụ kpuru isi, o bu mmiri. N'aka ndagwurugwu Ezikiel nke okpukpu nwuru anwu, o bu ozi nchikota nke kere ahụ ahụ. Mgbe ahụ, e kuuru ahụ ahụ ozi nke ifufe anọ, ma mgbe ahụ, o guzoro dika ndi agha di ike.

Mgbe nwoke ahụ kpuru isi ka nogidere na ibu onye kpuru isi, Jisos huru ya, emesia biakwute ya. O biakwutere onye kpuru isi ahụ n'ime ndabere nke ajuju ndi na-eso uzo Ya welitere, si otu a kwe ka O guzosie onodu amuma kwesiri ekwesị maka ihe atu ahụ. "Oru nile nke Chineke" bu akara amuma n'elu otutu ahiri di iche iche nke ndi ama n'ime Akwukwo Nso. Ngosiputa o bula nke "oru nile nke Chineke" n'ime Akwukwo Nso na-emezu n'oge mmiri ozuzo ikpeazu. Jisos na-edobe ndabere nke akuko ahụ n'usoro ozi ikpeazu ahụ, di ka e siri n'aka Ilaija nochite anya ya n'amaokwu ikpeazu nke Malakai.

A naghị ama ndi muru ya na nwata ahụ kpuru isi ikpe dika ndi mmehie, n'ihu na nke a bu oge oru ebube di itunanya nke Chineke, ma n'oge ahụ ka a ga-atughari obi ndi nna na ndi nne na obi umu ha ka ha hu okwu ahụ di n'ihu ha. Okwu ahụ bu—ma a gbanweela nwoke Laodisia ahụ kpuru isi ka o buru nwoke Filadelfia e tere mmanu. Nke ahụ bu okwu na-eche ndi muru ya na nwata ahụ ihu n'oge mmiri ozuzo ikpeazu, n'ihu na nke ahụ bukwa oge ikpe. A na-emezu kwa oge ikpe ahụ n'oge ogbo nke ato na nke anọ dika amuma ogbugba ndu Abraham siri di. Nwoke ahụ kpuru isi bu ogbo ikpeazu na nke anọ, ndi muru ya bukwa nke ato. N'oge ahụ ozi Ilaija na-etinye ezinulo n'onodu ebe a na-amanye ha inakwere ma o bu ju ozi nke odo mmiri Siloam. Eze nzuzu na ajo omume, Ahaz, juru ozi nke odo mmiri ahụ, ma nwoke ahụ kpuru isi nakweere ya. Ozi Ilaija nke Malakai ka edobere n'onodu nkocha tupu nnukwu ubochi ahụ di egwu nke Onyenwe anyi.

Mgbe Jisos haziri onodu anyi na-atule, O tinyere n'ime nchikota Ya banyere ebumnuche nke oru ebube ahụ na O ghaghị iru oru n'oge ahụ, n'ihu na oge ga-abia mgbe mmadu o bula agaghị enwe ike iru oru. Oru ahụ O zoro aka na ya na-eme n'ehihie, a na-anochikwa njedebe nke oru dika abali. Ihe O zoro aka na ya bu mmechi nke oge amara.

Mgbe O guchara oru ikpe Ya, O na-eyipu uwe Ya nke nchujà ma yikwasị uwe Ya nke ibo obo. Mgbe O guchara oru ahụ nke ikewapu ndi furu efu n'ebe ndi a zoputara no, oru nzoputa ahụ na-akwusi. Oge amara emechiela, ma ugbo a bu abali mgbe o dighi onye puru iru oru. Ozi Kraist abughị naani ozi Laodisia nye onye kpuru isi, kama o bu ozi Ilaija e debere n'ime onodu nke ibiaru nso nke mmechi oge amara, nke bu mkpali Kraist doro nso nwere ime ka aru oru maka nzoputa nke mkpuru obi.

Mbu, Kraist biakwutere nwoke kpuru isi ahụ; mgbe ahụ, O kwadebere ma tee ya ude anya ahụ; mgbe ahụ, O nyere ya ntuziaka banyere oru nwoke kpuru isi ahụ ga-emere onwe ya; ma nke dikwa mkpa otu ahụ bu na, ka o na-eburu oru ahụ n'oru, a na-eweghachiri ya ihu uzo ya. Ozugbo o nwere ihu uzo, agbanwokwa ya site n'ibu onye Laodisia kpuru isi ghoo onye Filadelfia. Oge mgbanwe nke uka abuo ahụ mezuru site na mmalite, site n'afọ 1856 ruo n'afọ 1863.

Oge ahụ na-anọchi anya ikewapụ ọka wit na ata, na nsichi ikpeazu nke puku mmadu otu nari na iri anọ na anọ, ndi e mesiri ebuli elu dika okolofo. Nwoke kpuru isi ahụ ghorọ ozugbo ebe ohanee niile lekwasiri anya—mgbe o gbanwere site n'ibu onye Laodisia gaa n'ibu onye Filadelfia. Nwoke kpuru isi ahụ bu puku mmadu otu nari na iri anọ na anọ ahụ, eze Ajaz ajo na onye nzuzu nochikwara ndi nke ogbugba ndu mbu, ndi a na-atafu n'onu Onyenwe anyi. N'otu oge ahụ n'akuko ihe mere eme, Jizos ma o bu na-eji asu ya ete ndi nke ogbugba ndu oheru ya mmanu, ma o bu na O na-asupu ndi nke ogbugba ndu ochie n'onu Ya.

Anyi ga-aga n'ihu n'echiche ndi a n'isiokwu na-esonu.

“Nsogbu Na-abia”

“Site n'izighi ezi obula, Onye Enweghi Ogwugwu na-edebe ndeko banyere mba niile. Mgbe a ka a na-enye ebere ya, ya na oku a na-akpo ka e chegharia, ndeko a ga-anogide meghe; ma mgbe e rutere n'oke ufodu nke Chineke kpebiri, ozi nke iwe ya amalite. Ndeko ahụ emechaa emechi; ndidi nke Chineke akwusi; a gaghikwa enwe aririo ozo maka ebere n'ihia ha.

“Onye amuma ahụ, ka o na-eleba anya n'akuku ogologo nke afọ ndi ga-abia, huru oge anyi ka e gosiri ya n'ihu oheru ya. Mba di iche iche nke oge a enwetawo ebere ndi a na-ahutubeghi mbu. E nyewo ha ngozi kachasi oke onu nke Eluigwe; ma e degoro mmegide ha di ka mpako na-abawanye, anyaukwu, ikpere arusi, nleli Chineke, na enweghi ekele di ala nke jogburu onwe ya. Ha na-eme ngwa ngwa imechi ndeko ha n'ihu Chineke.”

“Ubochi ndi ahụ na-abiaru nso ngwa ngwa, mgbe a ga-enwe nnukwu mgbagwoju anya na ogba aghara n'ime uwa okpukpe. A ga-enwe otutu chi na otutu ndi nwe; ifufe ozizi o bu la ga-efe; ma Setan, onye yi uwe ndi mmuo ozi, ga-eduhie, ma o buru na o kwe omume, obuna ndi a hoputara ahoputa.

“Nleli zuru uwa onu a na-atukwasi ezi nsopuru Chineke na idi nso n'ezie, na-eduga ndi na-enweghi njiko di ndu na Chineke ka ha tufuo nsopuru ha maka iwu Ya. Ma dika enweghi ugwu maka iwu nke Chineke na-aputawanye ihè, akara nkewa di n'etiti ndi na-edebe ya na uwa na nzuko ekpere nke huru uwa n'anya ga-aputawanye nke oma. Ihu ukpuru Chineke n'anya na-abawanye n'otu otu, dika nleli e ji ele ha anya na-abawanye n'aka nke ozo.

“Onye ukwu AHAM BU na-agbachitere iwu Ya. O na-agwa ndi na-eme ka iwu ahụ ghara idi ire okwu n'etiti oké ifufe, n'etiti iju mmiri, n'etiti oke ajo ifufe, n'etiti ala oma jijiji, n'etiti ihe ize ndu n'elu ala na n'elu oké osimiri. Ugbu a bu oge ka ndi Ya gosi onwe ha di ka ndi eziokwu nye ukpuru.”

“Anyi no n'onu uzo ihe omume ndi di ukwu ma di nso. Onyenwe anyi no n'onu uzo. N'elu Ugwu Oliv, Onye Nzoputa korokwa ihe ndi ga-ebute nnukwu ihe omume a uzo: ‘Unu ga-anukwa maka agha na asiri agha,’ ka o kwuru. ‘Mba ga-ebili imegide mba, alaeze imegidekwa alaeze; a ga-enwekwa unwu, na oria na-efe efe, na ala oma jijiji n'ebe di iche iche. Ihe ndi a niile bu mmalite nke mwute.’ O bu ezie na amuma ndi a nwetara mmezu nke akuku ya n'oge mbibi Jerusalem, ha nwere ngwa dikwuo kpomkwem n'ubochi ikpeazu.”

“Jón na ndị amụma ndị ọzọ kwa bụkwa ndị akaebe nke ihe ngosi ndị ahụ dị egwu nke ga-eme dika ihe iriba ama nke ọbibi Kraịst. Ha hụrụ ndị agha ka ha na-achikọta onwe ha maka agha, ma obi mmadụ na-ada ha mba n’ihi egwu. Ha hụrụ ụwa ka a na-ewepụ n’onọdụ ya, ugwu ka a na-ebuga n’etiti oké osimiri, ebili mmiri ya ka ha na-ada ụda ma na-atughari n’ogba aghara, na ugwu ka ha na-ama jijiji n’ihi iri elu ya. Ha hụrụ iko nke onuma Chineke ka e meghere, na orja na-e efe, unwu, na onwu ka ha biakwute ndị bi n’ụwa.”

“Ugbua a, a na-anapụworị Mmuo nke Chineke nke na-egbochi ihe n’ụwa. Ma ajọ ifufe ukwu, oke ifufe, odachi n’oké osimiri na n’elu ala, na-esochi ibe ha ngwa ngwa. Sayensi na-achọ ikowa ihe ndị a niile. A na-atunye ihe iriba ama ndị na-arịwanye elu gburugburu anyị, ndị na-egosi nso ọbibi Okpara Chineke, n’akukụ ihe kpatara o bula ọzọ karịa ezi ihe kpatara ya. Ndi mmadụ apughị imata ndi mmuo ozi nche ahụ na-egbochi ifufe anọ ahụ ka ha ghara ife ruo mgbe a ga-akara ndi ohu Chineke akara; ma mgbe Chineke ga-enye ndi mmuo ozi ya iwu ka ha tohapu ifufe ndi ahụ, a ga-enwe udi ihe ngosi nke onuma mmegwara ya nke pensul obula apughị ikowa.”

“Nnukwu nsogbu di nnoo n’ihu anyi; ma ndi ohu Chineke ekwesighi itukwasi onwe ha obi n’oge nnukwu mberede a. N’ohu ndi e nyere Aisaja, Izekiel, na Jon, anyi na-ahu otu eluigwe si ejikota nke oma na ihe omume ndi na-eme n’ụwa. Anyi na-ahu nlekota Chineke n’ebe ndi ahụ nọ bu ndi na-eguzosi ike n’ihe nye Ya. Uwa adighi enweghi onye ochichi. Usoro ihe omume ndi na-abia di n’aka Onyenwe anyi. Ebube Eluigwe ahụ ji akara aka nke mba di iche iche, yana kwa ihe gbasara nzuko-ya, n’aka Ya n’onwe Ya.”

“Chineke ekpughere ihe ga-eme n’ubochi ikpeazu, ka e wee kwadebe ndi Ya ka ha guzogide ajọ ifufe nke mmegide na iwe. Ndi a doro aka na nti banyere ihe ndi di n’ihu ha ekwesighi inodu n’udo na-atu anya ifufe ahụ na-abia, na-akasi onwe ha obi na Onyenwe anyi ga-echebe ndi Ya kwesiri ntukwasi obi n’ubochi nsogbu. Anyi kwesiri idi ka ndi na-eche Onyenwe ha, o bughị n’olileanya efu nke ino nkiti, kama n’oru siri ike, n’okwukwe na-adighi ama jijiji. Ugbu a abughị oge ikwe ka ihe ndi di nta mkpa rie uche anyi.”

“Mgbe ndi mmadụ na-arahu ura, Setan ji idi uchu na-ahazi ihe ka ndi nke Onyenwe anyi ghara inwe ebere ma o bu ikpe ziri ezi. Mmemme nke Ubochi Sonde ugbu a na-eme uzọ ya n’ochichiri. Ndi ndu na-ezobe ezi okwu di n’isi ihe ahụ, otutukwa n’ime ndi na-esonyere n’ogbakọ mmeghari ahụ anaghikwa ahụ onwe ha ebe iyi nzuzo ya na-agba gawa. Ihe o na-ekwuputa di nwayo, ma n’ile anya o di ka nke Kraịst; ma mgbe o ga-ekwu okwu, o ga-ekpughe mmuo nke dragon ahụ. O bu oru anyi ime ihe niile di n’ike anyi iji gbochie ihe ize ndu ahụ a na-eyi egwu. Anyi kwesiri iweta n’ihu ndi mmadụ ezi ajuju di n’isi okwu ahụ, si otu a tinye mkpesa kacha aru oru megide usoro e mere iji gbochie nnwere onwe nke akọ na uche. Anyi kwesiri ichoghari Akwukwo Nso, ma nwee ike inye ihe kpatara okwukwe anyi. Onye amuma ahụ na-ekwu, ‘Ndi ajọ omume ga-eme ajọ omume, o dighikwa onye obula n’ime ndi ajọ omume ga-aghota; ma ndi amamihe ga-aghota.’”

“Odinihu di mkpa ahụ di n’ihu anyi. Iji zute onwunwa ya na arijo ya nile, na imezu oru ya, ga-achọ okwukwe di ukwu, ume, na ntachi-obi. Ma anyi puru imeri n’otuto di ukwu; n’ihi na o dighi obuna otu mkpuruobi nke na-eche nche, na-ekpe ekpere, na-ekwere, nke a ga-ejide n’onyà aghughọ nile nke onye iro. Eluigwe nile nwere mmasi n’odimma anyi, ma na-eche ka

anyị rịọ amamihe ya na ike ya. Mmetụta ọ bụla na-emegide, ma ọ bụrụ na ọ pụtara ihè ma ọ bụ na nzuzo, a pụrụ iguzogide ya nke ọma, 'ọ bughị site n'ike ma ọ bụ site n'ọtụtụ ike, kama site na Mmụọ m, ka Jehova nke ụsụ ndị agha kwuru.' Chineke dị njikere ugbu a dịka ọ dị n'oge ochie iru ọrụ site n'ogbalị mmadụ, na imezu ihe ukwu site n'ngwaọrụ ndị na-adighi ike. Anyị agaghị enweta mmeri site n'ọnụọgụ, kama site n'inye mkpụrụobi ahụ dum n'aka Jizọs."

"Ugbu a, ebe ebere ka na-anogide, ebe Jisọs na-arịochitere anyị arịrịọ, ka anyị rụọ ọrụ zuru ezu maka ebighi ebi." Southern Watchman, December 25, 1906.